

Herning
Kommune

Miljø og Klima • Rådhuset • Torvet • 7400 Herning • Tlf. 96 28 28 28 • teknik@herning.dk • www.herning.dk

HERNING KOMMUNE

1. tillæg til § 11 miljøgodkendelse af Svinebruget ”Kølbjerg”

Lisbeth & John Boll
Virkelystvej 3
7550 Sørvad

Afgørelsesdato: 16. juni 2017
Sags nr.: 09.17.00-P19-32-17

Registreringsblad

Dato for 1. tillæg til § 11 miljøgodkendelse:	16. juni 2017
Ansøgningsskema nr.	96211, version 2
Fiktiv ansøgningsskema nr.	96082, version 2 (kumulerede beregninger)
CVR-nr.	17978144
CHR nr.	97018
Ejendomsnummer	6570905893
Adresse	Virkelystvej 3 7550 Sørvad
Matr. nr. (ejerlav)	7b (Vejvad Gde., Vinding) 2l (Strade, Vinding)
Ansøgers navn og adresse	Lisbeth Boll Stradevej 4 7550 Sørvad E-mail: boll@email.dk
Kontaktperson på ejendommen	John Filtenborg Boll
Konsulent	Sagro John Tranums Vej 25 6705 Esbjerg Ø Trine Riis Jeppesen E-mail: trj@sagro.dk
Tilsynsmyndighed	Herning Kommune
Miljøsagsbehandler	Peter Lindhard Birch
Kvalitetssikring	Louise L. Weinreich

Copyright

Kortmateriale er gengivet af Herning Kommune med tilladelse fra Kort- og Matrikelstyrelsen. Copyright Kort- og Matrikelstyrelsen 651-600/2000

Luffotos – Danmarks Digitale Ortofoto - er gengivet af Herning Kommune med tilladelse fra Cowi. DDO ©, Copyright COWI.

Indholdsfortegnelse

REGISTRERINGSBLAD	2
INDLEDNING	4
VILKÅR FOR HUSDYRPRODUKTION PÅ VIRKELYSTVEJ 3	5
DRIFT OG INDRETNING	5
ÅRSPRODUKTION	5
SKADEDYR.....	6
VILKÅR OMHANDLENDE ZINK	6
EGENKONTROLVILKÅR.....	6
BESKRIVELSE AF GRUNDLAGET FOR DENNE SAG OG DE GÆLDENDE LOVE.....	7
KLAGEVEJLEDNING OG OFFENTLIGGØRELSE.....	7
INTERESSENTLISTE FOR HØRINGSPERIODE OG OFFENTLIGGØRELSE	9
HERNING KOMMUNES SAMLEDE VURDERING.....	11
KOMMENTARER VED HØRING TIL UDVIDELSEN	11
UDTALELSE FRA ANDRE MYNDIGHEDER	11
VURDERINGSGRUNDLAG	11
REDEGØRELSE OM IKKE-SAMDRIFT.....	11
BIAKTIVITETER	11
EJENDOMMENS BELIGGENHED IFT. OMGIVELSERNE	12
NABOFORHOLD	13
PÅVIRKNING AF JORD	16
PÅVIRKNING AF OVERFLADEVAND	18
PÅVIRKNING AF NATUR	19
PÅVIRKNING AF BILAG IV-ARTER, RØDLISTEARTER, ANSVARSARTER MV.....	23
PÅVIRKNING AF KULTURMILJØ.....	24
GENNEMGANG AF BAT FOR VIRKELYSTVEJ 3	26
BAT – MANAGEMENT.....	26
BAT – FODER.....	27
BAT – STALDINDRETNING	28
BAT – FORBRUG AF VAND OG ENERGI.....	28
BAT – OPBEVARING AF HUSDYRGØDNING	30
FRAVALGTE BAT-VIRKEMIDLER	31
SAMLET VURDERING AF BAT	31

Indledning

Lisbeth og John Boll har søgt Herning Kommune om et tillæg nr. 1 til § 11 godkendelse jf. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug af husdyrbruget, Virkelystvej 3, 7550 Sørvad, vedrørende CHR nr. 97018 og CVR nr. 17978144.

I en afgørelse om ikke VVM-pligt af 25. august 2004 fra det tidligere Ringkjøbing Amt, blev der givet tilladelse til produktion af 330 årssøer og 8.000 smågrise (7,2-30 kg), svarende til dagældende 110,01 DE.

I § 11 miljøgodkendelsen af 2. april 2013 blev der givet tilladelse til 330 årssøer og 8.000 smågrise (7,2-30 kg) til 450 årssøer, 14.400 smågrise (7,4-33 kg), 2.600 smågrise (7,4-11 kg) og 250 slagtesvin (25-100 kg), svarende til dagældende 185,94 DE. I forbindelse med godkendelsen blev der endvidere givet tilladelse til opførelse af en ny smågrisestald på 460 m² i forlængelse af eksisterende smågrisestald, og tilladelse til, at gyllebeholderen på 1.200 m³ kunne forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning. Den ny smågrisestald er dog aldrig blevet opført, så den del af godkendelsen er bortfaldet. Gyllebeholderen er blevet forsynet med teltoverdækning.

I dette 1. tillæg til § 11 miljøgodkendelsen ansøges om en udvidelse af dyreholdet til 470 årssøer, 16.000 smågrise (7-31 kg), 2.600 smågrise (11-31 kg) og 250 slagtesvin (45-110 kg), svarende til 186,69 DE. I forbindelse med udvidelsen ansøges om etablering af en ny klimastald på ca. 800 m².

Ejendommen Kølbjerg er beliggende i det åbne land cirka 2,9 km sydøst for Sørvad, som er den nærmeste byzone i området. Nærmeste samlet bebyggelse er Vejvad, der ligger cirka 1,7 kilometer nord for ejendommen. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Virkelystvej 5, beliggende ca. 130 meter mod nord.

Tillægget til miljøgodkendelsen er udarbejdet af Herning Kommune.

Meddelelse om tillæg

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Herning Kommune tillæg nr. 1 til gældende § 11 miljøgodkendelse til ejendommen beliggende på Virkelystvej 3, 7550 Sørvad, med de stillede vilkår. Det er Herning Kommunes vurdering, at tillægget, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

Tillægget gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring i dyreholdet, herunder stalde, plansiloanlæg, gødningsopbevaringsanlæg, udbringningsarealer og lignende, før ændringen er anmeldt og godkendt af Herning Kommune. Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til dette tillæg.

Der gøres endvidere opmærksom på, at et tillæg efter reglerne i Husdyrloven ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, dispensation m.v. efter anden lovgivning. Herunder kan det nævnes, at en eventuel byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand m.v. skal søges separat hos Herning Kommune.

Tillægget skal, jf. § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet otte år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2025.

Hvis det meddelte tillæg ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i tre på hinanden følgende år betragtes det som kontinuitetsbrud. Herved bortfalder den del af tillægget, der ikke har været udnyttet de seneste tre år, med mindre andet fremgår af tillægget. Fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

Vilkår for husdyrproduktion på Virkelystvej 3

I vilkårsdelen fremgår de betingelser, hvorunder husdyrbruget skal drives. Grundlaget for miljøgodkendelsen fremgår af ansøgningen og svinebruget skal drives i overensstemmelse hermed. Der gøres opmærksom på at eventuelle lovkrav fra andre love skal overholdes, selvom disse ikke er medtaget her.

Drift og indretning

1. Vilkårene i dette tillæg skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt når dyreholdet overskrider nudriften ((450 stk. søer, 14.400 stk. smågrise (7,4-33 kg), 2.600 stk. smågrise (7,4-11 kg) og 250 stk. slagtesvin (25-100 kg)). Den del af tillægget til miljøgodkendelsen, som ikke er udnyttet inden to år efter at tillægget er meddelt bortfalder.
2. Der skal til enhver tid være et eksemplar af tillægget til miljøgodkendelsen på husdyrbruget. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med de stillede vilkår.
3. Følgende vilkår i § 11 miljøgodkendelsen af 2. april 2013 ophæves: Vilkår 4, 7, 8, 11, 18, 32, 33, 34, 35, og 37.

Som følge af vilkår 1 bortfalder den del af tillægget til miljøgodkendelsen, der ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte bygge- og anlægsarbejde er iværksat, der skal som minimum foreligge en underskrevet kontrakt med en entreprenør eller lignende. Det er en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt er afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages. I så fald vil tillægget til miljøgodkendelsen blive anset for bortfaldet. Den ansvarlige for overholdelse af vilkårene er ejeren af ejendommen, Virkelystvej 3, 7550 Sørvad.

Årsproduktion

4. Tilladt årsproduktion:
470 årssøer
16.000 smågrise (7- 31 kg)
2.600 smågrise (7- 11 kg)
250 slagtesvin (45 – 110 kg)

Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

Staldafsnit nr.	Staldsystem	Antal	Vægt/kg	DE	Antal stipladser
So- og poltestalde	Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	470	-	31,88	110
So- og poltestalde	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	26	-	4,12	20
So- og poltestalde	Smågrise fra 7,2 kg, Fuldspaltegulv	2.600	7-11	2,03	100
So- og poltestalde	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv	250	45-110	5,95	60
So- og poltestalde	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, løsgående, delvis spaltegulv	444	-	70,28	340
Ny klimastald	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	6.900	7-31	32,10	1.100
Klimastald	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	2.600	11-31	10,08	300
Klimastald	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	6.500	7-31	30,24	831
I alt				186,69	

Nedgang i slagtevægten må ikke konverteres til flere dyr. Ved små ændringer i produktionen skal der indsendes dokumentation for, at der ikke sker en stigning i lugt, ammoniak kg P/DE ab lager og DE.

Skadedyr

5. På husdyrbruget skal der foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de fastsatte retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Herning Kommune gør opmærksom på, at opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at det sikrer mod skadedyr (rotter mv.). I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr, som straks skal afhjælpes. Endvidere skal gener fra fluer bekæmpes effektivt. Endvidere skal gener fra fluer bekæmpes effektivt, hvorfor der stilles der vilkår til dette.

Vilkår omhandlende zink

6. Der må maksimalt udbringes 74,5 DE (40 % af harmoniforholdet) husdyrgødning fra smågrise (som får medicinsk zink) på bedriftens arealer.
7. Der skal udsprede kalk på alle arealer efter vejledningen på Landbrugsinfo.

Egenkontrolvilkår

8. Herning Kommune skal straks orienteres om følgende forhold:
  - Ejerskifte af virksomhed
  - Indstilling af driften for en længere periode
9. **Forbrug af vand og energi**
  - a. Der skal på ejendommen foretages et energieftersyn af et energiselskab eller -konsulent, hvor de energiforbrugende processer i ejendommen gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport som indeholder resultater og evt. konkrete energispareforslag. Rapporten skal senest den 15. september 2017 og inden byggeriet påbegyndes indsendes som kopi til tilsynsmyndigheden.

Beskrivelse af grundlaget for denne sag og de gældende love

Sagens grundlag

Følgende oplysninger er indgået i behandling af sagen:

- Tidligere § 11 miljøgodkendelse af 2. april 2013.
- Supplerende oplysninger frem til 18-05-2017

De gældende love

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i Husdyrloven¹ med tilhørende Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug², Husdyrgødningsbekendtgørelsen³ samt Miljøstyrelsens vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug version 2.0.

Tillægget til miljøgodkendelsen meddeles efter Husdyrlovens § 11 stk. 3, da ejendommen har en miljøgodkendelse efter § 11 i Husdyrloven meddelt den 2. april 2013.

Tillægget til miljøgodkendelsen har været i høring fra 25-05-2017 til 15-06-2017.

Klagevejledning og offentliggørelse

Herning Kommune har givet tillæg til udvidelse af husdyrbruget på Virkelystvej 3, 7550 Sørvad. Tillægget er givet i medfør af § 11, stk. 3 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Det er muligt at klage over afgørelsen til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Tillægget bliver offentliggjort på Herning Kommunes hjemmeside www.herning.dk under "Planer og offentliggørelser" og "Landbrug" fra den 19. juni 2017. Der kan klages i 4 uger. Klageberettigede er ansøger og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen samt visse organisationer, alle som er angivet i husdyrlovens §84-87.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Herning Kommune i Klageportalen.

Klagen skal være tilgængelig for Herning Kommune i Klageportalen. For at klagen er tilgængelig skal klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen. Det skal senest ske den 17. juli 2017.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Herning Kommune, der har truffet afgørelse i sagen. Herning Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hvis afgørelsen påklages, bliver det meddelt ansøger.

En eventuel klage har ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet, hvorfor tillægget på eget ansvar kan udnyttes før klagefristen er udløbet i henhold til Husdyrlovens § 81, stk. 1.

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, Lovbek. nr. 256 af 21/03 2017 med efterfølgende rettelsler

² Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 211 af 28/02 2017 med efterfølgende rettelsler

³ Bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. 1324 af 15/11 2016 med efterfølgende rettelsler

Denne afgørelse kan også indbringes for domstolene, jf. Husdyrlovens § 90. Det skal ske indenfor seks måneder efter offentliggørelsen.

Med venlig hilsen

Peter Lindhard Birch
Miljømedarbejder, Herning Kommune
Miljø og Klima, Landbrugsteam

Interessentliste for høringsperiode og offentliggørelse

Nedenstående er orienteret om udkast til 1. tillæg til miljøgodkendelsen:

Ansøger:

- Lisbeth og John Boll, Virkelyst 3, 7550 Sørvad, E-mail: boll@email.dk

Konsulent:

- Sagro, John Tranums Vej 25, 6705 Esbjerg Ø, Konsulent Trine Riis Jeppesen, E-mail: trj@sagro.dk

Naboer og andre, som får udkastet til tillægget i høring (vejl. konsekvenszone: 535 meter):

- Lene Moeskjær Sørensen og Bent Wickstrøm Sørensen, Virkelystvej 1, 7550 Sørvad
- Else og Erik Bøegh, Virkelystvej 2, 7550 Sørvad
- Laurids Buskbjerg, Virkelystvej 4, 7550 Sørvad
- Stine Møgelvang Hansen og Jeanette Karen Andersen, Virkelystvej 5, 7550 Sørvad
- Mette Smidt Hoffmann og Ebbe Buskbjerg, Holtevej 20, 7490 Aulum
- Ariungerel Purevsuren og Lars Remme Larsen, Stradevej 1, 7550 Sørvad
- Marianne Munkholm Galsgaard og Karl Aarup Kappel, Sigvej 6, 7550 Sørvad
- Tanja og Hans Koefoed Pedersen, Thoustrupvej 2, 7550 Sørvad
- Herning Museum, Museumsgade 32, 7400 Herning. E-mail: museummidtjylland@museummidtjylland.dk

Nedenstående er orienteret om meddelelse af 1. tillæg til miljøgodkendelsen:

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 84:

Ansøger:

- Lisbeth og John Boll, Virkelyst 3, 7550 Sørvad, E-mail: boll@email.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-mail: senord@sst.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 85:

- Danmarks fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 3, Postboks 2188, 1017 København K. E-mail: fbr@fbr.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V. E-mail: ae@ae.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 86 – lokale foreninger:

- Danmarks Naturfredningsforening, Lokalafdeling Herning, E-mail: herning@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Herning. E-mail: herning@dof.dk
- Foreningen af bredejere ved Gødstrup Sø. E-mail: bestyrelsen@goedstrupsoe.dk

Klageberettigede i henhold til Husdyrlovens § 87 – landsdækkende foreninger:

- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-mail: natur@dof.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV, Att.: Karsten Johansen. E-mail: lundthing@mail.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-mail: dn@dn.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4 B, 2200 København N. E-mail: hussyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten. E-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk og post@sportsfiskerforbundet.dk

Andre:

- Sagro, John Tranums Vej 25, 6705 Esbjerg Ø, Konsulent Trine Riis Jeppesen, E-mail: trj@sagro.dk
- Herning Museum, Museumsgade 32, 7400 Herning. E-mail: museummidtjylland@museummidtjylland.dk

Herning Kommunes samlede vurdering

På baggrund af ansøgningsmaterialet, supplerende oplysninger fra ansøger, samt Herning Kommunes registreringer af områdets grundvands-, vandløbs- og naturforhold har kommunen vurderet, at husdyrbruget, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og den daglige drift, ikke vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Det er derfor Herning Kommunes opfattelse at:

- udvidelsen kan ske under hensyntagen til de landskabelige værdier,
- driften kan ske uden væsentlige gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.)
- husdyrbruget drives under anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)
- der er sikret en tilfredsstillende beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning.

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger overholder udvidelsen afskæringskriterierne. Derfor meddeler Herning Kommune 1. tillæg til miljøgodkendelse til husdyrbruget på en række vilkår. I det følgende uddybes den samlede vurdering af det ansøgte.

Kommentarer ved høring til udvidelsen

Udkast til 1. tillæg til miljøgodkendelsen har været i høring i 3 uger fra den 25-05-2017 til 15-06-2017. Der er ikke indkommet bemærkninger i høringsfasen.

Udtalelse fra andre myndigheder

Ejendommen er udelukkende beliggende i Herning kommune og udenfor områder, hvor kommunen vurderer det relevant at inddrage andre myndigheder. Det har derfor ikke været relevant at indhente udtalelse fra nabokommuner eller andre myndigheder.

Vurderingsgrundlag

Tillægget til miljøgodkendelsen og vurderingerne bygger på:

- Oplysninger fra ansøger og miljøkonsulent
- Herning Kommunes oplysninger om områdets natur- og miljøforhold
- Områdets sårbarhed over for påvirkninger fra husdyrbruget
- Målsætninger og retningslinjer fra Herning Kommuneplan 2013 – 2024/Naturplaner
- Vandområdeplaner 2015-2021

Udeladte vurderinger

I lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (Lovbekendtgørelse nr. 256 af 21-03-2017) under "Diverse ikrafttrædelsesbestemmelser", fremgår af § 10, stk. 10:

"I verserende sager i 1. instans om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der ikke er færdigbehandlet den 2. marts 2017, fastsætter kommunalbestyrelsen ikke vilkår, der vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer. Tilsvarende gælder for sager i 1. instans om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, som kommunalbestyrelsen modtager fra den 2. marts til den 31. juli 2017".

Redegørelse om ikke-samdrift

Der er redegjort for ikke-samdrift i miljøgodkendelsen fra 2013.

Biaktiviteter

Der er ingen biaktiviteter på ejendommen.

Ejendommens beliggenhed ift. omgivelserne

Anlæggets beliggenhed

Jf. § 20 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, skal kommunen sikre sig, at risikoen for forurening, eller væsentlige gener for omgivelserne, begrænses, hvis et anlæg ligger mindre end 300 meter fra:

- en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren
- et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Jf. § 4 i Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. er det ikke tilladt at etablere anlæg, ændre eller udvide eksisterende dyrehold i en afstand mindre end 50 meter fra en nabobeboelse.

Husdyrbruget er ifølge Herning Kommuneplan 2013 – 2024 beliggende i primært landbrugsområde. Ejendommen er beliggende i det åbne land cirka 2,9 km sydøst for Sørvad by, der er nærmeste byzone. Nærmeste samlede bebyggelse er Vejvad, der ligger cirka 1,7 kilometer nord for produktionsanlægget. Nærmeste nabo (uden landbrugspligt) er ejendommen Virkelystvej 5, der er beliggende ca. 125 meter nord for ejendommen.

Omkring ejendommen ligger spredt landbrugsbebyggelse og mange af markarealerne er adskilt af læhegn. Selve ejendommen er omgivet af læhegn i både nord- vest-, sydlig retning.

Den nye klimastald bygges sammen med ejendommens eksisterende staldanlæg på den vestlige side af staldanlægget væk fra offentlig vej. Derfor falder den visuelt sammen med det samlede staldanlæg og kan ikke ses fra offentlig vej. Se bilag 1.

Tablet 1, Afstandsforhold fra nybyggeri (ny klimastald)

Anlægstype	Afstandskrav	Målt afstand fra nybyggeri
1) Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter	> 25 meter
2) Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter	> 50 meter
3) Vandløb (herunder dræn) og søer	15 meter	195 meter
4) Offentlig vej, privat fællesvej	15 meter	80 meter
5) Levnedsmiddelvirksomhed	25 meter	> 25 meter
6) Beboelse samme ejendom	15 meter	62 meter
7) Naboskel	30 meter	75 meter
8) Nærmeste nabo	50 meter	190 meter

Herning Kommune vurderer, at det samlede bygningsanlæg - efter udbygningen – vil fremstå som en driftsmæssig enhed. Herning Kommune vurderer endvidere, at udvidelsen er erhvervsmæssig nødvendig jævnfør ansøgers beskrivelse af alternativer. Der kræves således ikke tilladelse efter § 22 i husdyrloven. Herning Kommune vurderer, at afstandskrav jf. husdyrlovens § 6 og § 8 er overholdt.

Landskabsvurdering /varetagelse af de landskabelige værdier

Landskabet er overvejende jævnt, og er præget af opdyrkede arealer, tilplantede læhegn og spredte gårde, og opleves som helhed ensartet i sit udtryk.

Husdyrbrugets anlæg ligger indenfor områder, der er udpeget som værdifuldt landbrugsområde og områder med drikkevandsinteresser. Husdyrbrugets anlæg ligger udenfor områder, der er udpeget som værdifuldt landskabsområde, større uforstyrret landskab, områder med særlige drikkevandsinteresser og lavbund.

I værdifulde landbrugsområder prioriteres arealanvendelsen til landbrugsformål højt. I værdifulde landbrugsområder med grundvandsinteresser, har foranstaltninger, der mindsker risikoen for forurening af grundvandet, høj prioritet.

De værdifulde landskabsområder skal friholdes for byggeri, anlæg m.v., der kan sløre eller ødelægge de landskabelige værdier, og nødvendigt byggeri skal udformes og placeres på en måde, der understøtter den eksisterende landskabskarakter.

De større uforstyrrede landskaber skal søges friholdt for større anlæg.

Lavbundsområder skal så vidt muligt friholdes for byggeri, og nødvendigt byggeri skal så vidt muligt udformes og placeres, så det ikke hindrer at lavbundsarealet vil kunne genetableres som naturområde.

Der er generelt ikke mange sten- og jorddiger i området. Disse er hovedsageligt beliggende i markskel og langs kanten af skove og lysåbne naturområder. Der er ikke nogen diger i umiddelbar nærhed af anlægget – det nærmeste dige ligger i et markskel ca. 1.100 meter nordøst for gyllebeholderne og berøres ikke af udvidelsen.

Udvidelsen sker udenfor beskyttelseslinjerne såsom åbneskyttelseslinje, fredede fortidsminder, sten- og jorddiger samt øvrige fredede områder, kirkeomgivelser, og lignende.

Den nye klimastald etableres i sammenhæng med det eksisterende byggeri. Mod offentlig vej er driftsområdet afskærmet med et levende hegn. Ejendommen er generelt godt afskærmet af læhegn og anden beplantning hele vejen rundt.

Byggeriet opføres i samme materialer som de eksisterende driftsbygninger (o.l.)

Herning Kommune vurderer, at udvidelsen af husdyrbruget med nybyggeriet ikke vil forringe de landskabelige, naturmæssige eller kulturhistoriske værdier, der ligger til grund for områdets status.

Naboforhold

Lugt

Lugtgener fra anlæg

I Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug er der fastsat en række lugtgenekriterier i forhold til de tre områdetyper: byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig på henholdsvis 5, 7 og 15 OUE¹⁵ pr. m³ luft. Lugtgenekriterierne kan betragtes som den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype.

Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til det pågældende område, hvor de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier, med hensyn til de tre forskellige områdetyper, netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte lugtgenegrænser på henholdsvis 5, 7 og 15 OUE¹⁵ pr. m³ luft ikke overskrides i mere end 1 % af tiden – svarende til ca. 7 timer i alt om måneden.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter fra den del af byzone og den pågældende beboelse i samlet bebyggelse, der ligger nærmest det pågældende staldanlæg, er andre husdyrbrug med mere end 75 DE. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig uden landbrugspligt. Dette sker for at indregne effekten (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for den pågældende områdetype. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Tabel 2, lugtgenegrænse for nabo, lokalplan, byzone, samlet bebyggelse:

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumu- lation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Bort- screenet	Genekriterie overholdt
+ Virkelystvej 5	0	FMK	126,96	107,87	126,96	107,87	225,85	Ja	Ja
+ Horslundvej 2	0	FMK	225,68	191,75	225,68	191,75	1.752,57	Ja	Ja
+ Hundkær, Vinding	0	FMK	401,47	341,10	401,47	341,10	2.977,53	Ja	Ja

0.00* = Geneafstand kunne ikke beregnes da samlet antal dyr falder under spredningskurven. Bemærk for mink udregnes geneafstand kun med NY, hvorved FMK vil give 0.00 hvis der kun er mink i stalden.

Forklaring til tabel "Samlet resultat af lugtberegning".

I tabellen vises geneafstanden til den stald, der begrænser produktionen mest. For at lette overskueligheden er der tilføjet en farve til linjen, der viser begrænsningen til det indtastede nabopunkt. I oversigten prioriteres staldene i følgende rækkefølge rød, gul, hvid, grøn. Således er der aldrig røde, gule eller hvide linjer gemt, hvis linjen er markeret med grøn.

Rød: Genekriterie er ikke overholdt.

Gul: Genekriterie er ikke overholdt, men der kan søges om dispensation.

Hvid: Stalden er ikke bortscreenet, men genekriterie er overholdt.

Grøn: Afstanden til nabo er så stor, at alle stalde er bortscreenet.

+ Tryk på "plus" for at få det fulde overblik over de beregnede geneafstande til et udpeget nabopunkt. Når tabellen er foldet ud, vil staldene blive listet i en rækkefølge, således at den stald der er tættest på nabopunktet listes først, og stalden der er længst væk, listes sidst.

Bebyggelsestyper

Enkeltbolig

Enkeltbolig forstås som en enkelt beboelsesbygning, som ikke er del af en ejendom med landbrugspligt efter landbrugslovens regler og heller ikke er ejet af driftsherren for det ansøgte anlæg.

Samlet bebyggelse

Ved samlet bebyggelse forstås, at der inden for en afstand af 200 meter fra en beboelsesbygning ligger mere end 6 andre beboelsesbygninger på hver sin samlede faste ejendom.

Byzone

Byzone forstås som et eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.

Oplysningerne om den kumulative effekt skal bruges i lugtberegningen. Er der andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzonen, skærpes kravene til geneafstanden i forbindelse med ansøgningen. Da der ikke er andre ejendomme med over 75 DE indenfor 100 meter af naboejendommen eller indenfor 300 meter ift. samlet bebyggelse og byzone, er der ikke nogen kumulativ effekt.

Konsekvensområdet for ejendommens lugtafgivelse er beregnet ud fra FMK modellen. For det ansøgte projekt er konsekvensområdet beregnet til 535 meter. Konsekvensområdet vil sige det område, hvor lugten fra ejendommen kan konstateres – uden at den af den grund vurderes at være til gene for omkringboende.

Lugten fra de eksisterende gyllebeholdere indgår ikke i lugtberegningerne i husdyrgodkendelse.dk, da gyllebeholdere i stedet for er omfattet af de generelle afstandsregler. Det kan dog ikke undgås, at der forekommer lugt fra gyllebeholderne. Dette vil være særlig markant i forbindelse med at gyllebeholderne fyldes, eller når der omrøres i forbindelse med udbringning. Da den mindste gyllebeholder på 800 m³ ligger nærmere end 300 meter fra nærmeste nabo og ikke er overdækket, er der i miljøgodkendelsen stillet vilkår

om at fyldning af gyllebeholderen skal ske indenfor almindelig arbejdstid. Sæsonarbejde udenfor disse tider kan dog forekomme i koncentrerede perioder, men skal søges begrænset. Den store gyllebeholder på 1.200 m³ er overdækket med teltdug.

Herning Kommune vurderer, at ejendommens lokaliseringsforhold er tilfredsstillende. Alle typer beboelse ligger udenfor geneafstanden, så udvidelsen af husdyrbruget vil ikke medføre væsentligt øgede lugtgener. Det må dog forventes, at beboelser indenfor konsekvensområdet på 535 meter vil opleve øget lugt, idet lugtgeneafstanden øges ved det ansøgte projekt, men lugtgenerne er beregnet til at ligge under de fastlagte beskyttelsesniveauer for lugt.

Støj, støv, skadedyr, lys og døde dyr

Ingen væsentlige ændringer i forhold til miljøgodkendelsen fra 2013.

Olie og kemikalier

På ejendommen findes en dieselolietank på 2.500 liter fra 2015. Den er placeret i maskinhuset på fast gulv uden afløb. Der benyttes ca. 30.000 liter dieselolie/år. Der forefindes desuden en 2.500 liter nedgravet fyringsolietank fra 1986. På ejendommen forventes et forbrug i ansøgt drift på ca. 1.000 liter fyringsolie/år. Forbruget af fyringsolie reduceres fra 17.000 l/år til 1.000 l/år, da opvarmning af staldene foregår ved træpillefyr. Der anvendes ca. 50 tons træpiller årligt. Der er angivet et forbrug af fyringsolie, hvilket skyldes at der anvendes en mindre del til varmekanon.

Herudover opbevares max 300 liter olie og 100 liter spildolie i tønder i maskinhuset. Olietønderne står på fast bund uden afløb.

Herning Kommune har udarbejdet en forskrift for opbevaring af olie og kemikalier.

Herning Kommune vurderer, at med ansøgers beskrivelser af opbevaring af olie og kemikalier og den eksisterende forskrift, er der taget de nødvendige forholdsregler til opbevaring af olie og kemikalier for at sikre mod forurening.

Transport

Ejendommen har tilkørselsforhold direkte til vej Virkelystvej.

I forbindelse med udvidelsen af dyreholdet, vil der ske en stigning i antallet af transportere. Antallet af transportere vil i ansøgt drift være på ca. 749 transportere om året.

De typer af transportere, der i antal vægter mest efter projektets færdiggørelse, er

- 295 transportere med flydende husdyrgødning
- 210 transportere med eget foder
- 130 afhentninger og leveringer af levende dyr

I nedenstående tabel ses hvilken betydning udvidelsen af produktionen vil få for antallet transportere til og fra ejendommen.

Tabel 3, oversigt over antal transportere per år

Antal transportere	Nudrift	Ansøgt drift
Afhentning og levering af levende dyr	120	130
Afhentning af døde dyr	52	52
Leverance af eget foder	156	210
Leverance af indkøbt foder	12	12

Halm	6	9
Dieselolie	14	15
Dybstrøelse, fast (14 t)	1	2
Gylle med vogn (18 t)	287	295
Affald	12	12
Andet (fragtbil o.l.)	12	12
I alt	672	749

I den fremtidige produktion øges antallet af transporter fra cirka 672 til 749 transporter årligt.

De fleste af disse transporter er med gylle og foder. Belastningen af øgede transporter forbundet med gylle, er afgrænset til en kort periode i forbindelse med sæsonen for gyllekørsel. Belastningen af øgede transporter med foder, vil være begrænsede pga. at en stor del af transporterne sker på en privat vej. Andre transporter foregår normal i dagtimerne og på hverdage. I højsæsonen vil det være nødvendig med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid. (Da ansøger har lejet en gylletank beliggende væk fra ejendommen vil der dog formentlig forekomme flytninger af gylle udover udbringningssæsonen).

Der henstilles til, at al transport skal foregå indenfor almindelig arbejdstid for at mindske gener. Sæsonbetonet arbejde kan forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

Herning Kommune vurderer, at på trods af stigningen i antallet af transporter, vil det ikke give store væsentlige gener for naboer, da udkørselsforholdene ligger væk fra nærmeste nabo.

Påvirkning af jord

Håndtering og opbevaring af gylle

På svinebruget pumpes gyllen op af gyllebeholdere via gyllevogn med påmonteret pumpe og returløb. Overpumpning foregår kun under overvågning.

Udbringning af gylle

Det er ikke tilladt at udbringe husdyrgødning på vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede udbringningsarealer, da der er fare for afstrømning til vandløb, søer eller lignende jævnfør Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Gyllebeholder

Ansøger oplyser, at der for begge gyllebeholdere er tale om:

- stabile gyllebeholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- at gyllebeholderne tømmes hvert år og inspiceres visuelt
- at gyllebeholdernes bunde og vægge er tætte og beskyttede mod tæring
- at der ikke er monteret spjæld på gyllebeholderne
- at alt overpumpes via neddykket rør
- at gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- at gyllebeholderne er overdækkede med naturligt flydelag, som sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning
- at gyllebeholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen
- at der føres logbog over flydelag på gyllebeholderen uden teltoverdækning
- at der føres logbog over teltoverdækningen på gyllebeholderen med teltduk

Opbevaringskapaciteten

Den årlige produktion af gylle i ansøgt drift er på cirka 5.279 m³. jfv. Konsulenterklæring, se bilag 4. Denne beregning er inklusiv drikkevandsspild, regnvand og rengøringsvand, som ledes til gyllebeholder. Opbevaringskapaciteten af gylle mm. på ejendommen er efter udvidelsen på 9,4 måneder. Hermed er Husdyrbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet opfyldt.

Tabel 4 oversigt over opbevaringskapacitet

Beholder	Opført	Sidst kontrolleret	Størrelse m ³	Lagerandel %
Gyllebeholder 1	1988	09-11- 2007	800	19
Gyllebeholder 2	1994	09-11- 2007	1.200	29
Lejet gylletank på Røddingvej 11 7480 Vildbjerg	1992	19-08-2014	2.000	48
Gyllekanaler	-	-	150	4
I alt			4.150	100

Tabel 5, Oversigt over samlet mængde husdyrgødning i ansøgt drift

Gødningstype	Kg N	Kg P	DE – svin og andre dyr
Svinegylle	17.630,08	4.559,53	185,33
Dybstrøelse	120,51	35,67	1,35
I alt	17.750,59	4.595,20	186,68

Dybstrøelse/fast gødning

På årsplan produceres 1,35 DE dybstrøelse fra svin, hvilket svarer til omkring 37,5 m³. Al dybstrøelse opbevares på ejendommens møddingsplads eller udbringes direkte. I løbeafdelingen er der dybstrøelse der udmuges 4 gange årligt.

Herning Kommune vurderer, at gyllevogn med påmonteret pumpe og returløb vil medføre tilstrækkelig sikkerhed for, at der ikke sker spild af husdyrgødning. For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der vilkår om, at al håndtering af gylle skal foregå under opsyn. Samtidig skal håndteringen af gyllen foregå på en sådan måde, at eventuelle gener begrænses.

Zink

Der kan opstå behov for anvendelse af medicinsk zink til behandling af diarre hos smågrisene på ejendommen i perioden indtil 14 dage efter faring.

Der må maksimalt udsprede 40 % af husdyrgødningen fra smågrisene på arealerne. Udgør andelen af smågrisegylle mere end 40 % skal der stilles skærpede krav til udbringningen. Smågrisegyllen udgør i denne sag 40 % af den samlede mængde husdyrgødning fra bedriften. Derved bliver gødningen fra smågrisene blandet med andet husdyrgødning og fortyndet i et omfang der modvirker ophobning af zink i jorden.

Med en andel på 40 % af den samlede mængde husdyrgødning, kan der udbringes uden restriktioner på de samme arealer hvert år. Anvendelsen af medicinsk zink forudsætter dog at arealer med jbt. 1-4 kalkes, således der kan opretholdes og dokumenteres et reaktionstal i intervallet 5,8-6,2 jf. god landmandspraksis for området.

Herning Kommune vurderer derfor, at med vilkåret om maksimalt 40 % af husdyrgødningen fra smågrise med tildeling af medicinsk zink må være tilstrækkelig til at undgå ophobning af zink i jorden.

Brændstof

Se afsnit om olie og kemikalier.

Påvirkning af overfladevand

Overfladevand

Plantevæksten i fjorde, indre farvande og søer er i vid udstrækning bestemt af tilførslerne af kvælstof og fosfor fra oplandene til de pågældende fjorde m.v. For store tilførsler medfører typisk en forringet miljøtilstand i disse vandområder.

I fjorde og indre farvande kan både kvælstof og fosfor – i varierende grad – virke begrænsende for plantevæksten, mens plantevæksten i søer typisk er begrænset af fosfortilførslen.

I vandløb har diffus næringsstofftilførsel typisk mindre betydning for miljøtilstanden, da andre faktorer har større betydning herfor. Erosion og overfladisk afstrømning, som direkte fører organisk materiale – herunder husdyrgødning – til vandløb, vil kunne forringe miljøtilstanden i de pågældende vandløb, mens de næringsstoffer, som et vandløb derved fører med sig, vil kunne forringe miljøtilstanden i nedstrømsliggende søer, fjorde og indre farvande.

Indhold af næringsstoffer i husdyrgødning

Indholdet af næringsstoffer i husdyrgødning har stor betydning for tabet af ammoniak, nitrat og fosfor til omgivelserne. I ansøgningen er indholdet af kvælstof og fosfor i den producerede husdyrgødning beregnet på grundlag af normal for næringsstof i husdyrgødning, udarbejdet af Danmarks JordbrugsForskning. Det er på det grundlag, Herning Kommune vurderer, om overfladevandet påvirkes.

Husdyrbrugets påvirkning af overfladevand

Jævnfør husdyrloven og husdyrgødningsbekendtgørelsen skal kommunen vurdere om ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening fra anlægget til miljøet. Derfor skal der vurderes på spildevand, vaskepladser, udledning af tagvand og vand fra befæstede arealer, samt sanitært spildevand, for at forebygge forurening med gylle, sanitært spildevand og forurenende stoffer såsom pesticidrester mm.

Spildevand

Fra staldanlægget føres alt spildevand fra vask af produkter fra husdyrhold, foderrekvisitter og lignende samt vandspild til gyllebeholdere.

Møddingsplads anvendes som vaskeplads. Vaskepladsen er lavet som et befæstet areal med afløb til gyllebeholderen. Ved vask af maskiner kan der være olie og andre forurenende stoffer, som vaskes af maskinen.

Da der på bedriften vaskes der mindre end 5 landbrugsmaskiner (fuldfodervogne, sprøjteudstyr/maskiner, traktorer mm.) om måneden, har Herning Kommune ikke stillet vilkår om olieudskiller efter gældende spildevandsnormer.

I ansøgt drift ledes alt tagvand fra de eksisterende staldafsnit via dræn til Vegen Å. Tagvand fra den nye klimastald skal ledes til faskine/nedsivning. Overfladevand fra de befæstede arealer løber i kloak, der fører til gyllebeholder.

Sanitært spildevand fra bedriften ledes sammen med husspildevandet til godkendt septitank.

Herning Kommune vurderer, at afledning af vaskevand og spildevand fra staldanlægget, samt afledning af sanitært spildevand sker efter gældende regler.

Påvirkning af natur

Samlet deposition siden 2007

For at vurdere om den samlede merdeposition, fra nudriften 1. januar 2007 til og med den ansøgte udvidelse i denne godkendelse, har en negativ virkning på nærtliggende naturområder, er der lavet beregninger på to områder, som Herning kommune har foruddefineret. Der er i beregningerne taget udgangspunkt i ansøgningsskema nr. 36496 af 29. februar 2012, hvor nudriften er ændret til produktionen pr. 1. januar 2007 og den ansøgte produktion, som den ser ud i denne godkendelse, er ansøgt drift.

Nærmeste naturområde er en § 3 mose beliggende ca. 290 meter nordvest for anlægget. Der er i fiktiv ansøgning nr. 96082 ver. 2 beregnet en merdeposition på 0,4 kg N/ år og en totaldeposition på 1,0 kg N/ år på mosens. Ca. 650 meter mod sydøst ligger endnu en § 3 mose, her er beregnet en merdeposition på 0,1 kg N/ år og en totaldeposition på 0,2 kg N/ år.

Herning Kommune vurderer, at da der ikke sker en merbelastning, som overskrider det generelle beskyttelsesniveau på 1,0 kg /ha/år, så har udvidelsen af dyreholdet ingen væsentlig betydning for den omgivende natur.

Det generelle ammoniakreduktionskrav

I miljøgodkendelsesordningen er der taget det nødvendige hensyn til naturområder, i kraft af blandt andet den generelle reduktion af ammoniak emissionen (30 % reduktion på udvidelsen i forhold til referencestaldsystem). Da udvidelsen er ansøgt efter 10. april 2011, skal projektet overholde et krav om 30 % reduktion af den del af ammoniakfordampning fra stald og lager, der stammer fra den del af dyreholdet, der udvides.

Overholdelse af reduktionskrav

Projektet medfører en stigning i kvælstofemissionen på 91,64 kg N/år i forhold til nudrift. Den samlede emission fra anlægget efter udvidelsen bliver på 2.045,13 kg N/år. Herved er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager for den del af dyreholdet, der udvides, opfyldt. Endvidere reduceres der med 270,61 kg N/år ud over det, der er nødvendig for at opfylde kravet.

Herning Kommune vurderer, at med den valgte staldtype overholder staldanlægget det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager.

Beskyttede naturtyper i forhold til kvælstof

Natura 2000-områder

Naturområder som, set i et europæisk perspektiv, er særligt værdifulde. Disse områder kaldes Natura 2000-områder og er en fælles betegnelse for Habitat-, Ramsar⁴- og Fuglebeskyttelsesområderne. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU.

Definition af kategori 1, 2 og 3 natur

Kategori-1 natur:

- Ammoniakfølsomme naturtyper, indenfor Natura 2000
- Heder, større end 10 ha samt
- Overdrev, større end 2,5 ha

Kategori-2 natur:

- Ammoniakfølsomme naturtyper, udenfor for de internationale naturbeskyttelsesområder
- Højmoser og Lobeliesøer, uanset størrelse
- Heder, større end 10 ha
- Overdrev, større end 2,5 ha

Kategori-3 natur:

Kategori 3-natur er ammoniakfølsomme naturområder, som ikke er kategori 1- eller kategori 2-natur: hede, mose og / eller overdrev (omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3), samt ammoniakfølsom skov.

Beskyttelsesniveauet for ammoniak for kategori 1, 2 og 3 natur

Beskyttelsesniveauet for ammoniak omfatter maksimal totaldeposition eller merdeposition af ammoniak på de ammoniakfølsomme naturområder⁵.

Beskyttelsesniveauet for kategori 1- og kategori 2-natur omfatter en 10 meter forbudszone samt krav til den maksimale tilladte totaldeposition. Beskyttelsesniveauet for kategori 3-natur kan, efter en konkret vurdering, være et krav om en maksimal merdeposition.

Kategori 1 natur

Heder og Klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede, Natura 2000 område N64

Heder og Klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede er udpeget som Natura 2000 område N64, samt EF-habitatområder H57 og H225. Natura 2000-området ligger cirka 10,4 km vest for husdyrbruget. Se bilag 3.

Området er beliggende i et landskab, der var isfrit under sidste istid. Dets hovedlinjer er skabt af moræneaflejringer fra næstsidste istid – de såkaldte bakkeøer - og af smeltevandsfloderne under sidste istid, der både havde udgravende og aflejrende effekt. Ormstrup Hede ligger op til Idom Å, der afgrænser heden mod øst. Området på Skovbjerg Bakkeø består af 6 adskilte arealer: Nørre og Sønder Vosborg Hede, Vind Hede samt 3 arealer ved Kronhede

Området er domineret af indlandsklitter i mosaik med tør og våd hede. I den sydlige del af Vind Hede findes en række egekrat, som menes at være nogle af de sidste rester af de skove, der engang dækkede hele området. I områdets sydlige del ligger spredte klitter. Jordbunden består helt overvejende af morænesand og flyvesandsområder (klitter). Vegetationen domineres af hedelyng med indslag af revling og andre dværgbuske. På Vind Hede kan man finde spændende planter som vår-kobjælde og cypresulvefod. Idom Å er et af landets reneste og mest uforstyrrede vandløb. Langs Idom Å findes derudover det store hedeareal både enge, moser og rigkær. Åen og de omgivende arealer danner levestedgrundlag for odder. Der er desuden fundet en lille bestand af stor vandsalamander i et vandhul i området.

Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø er udpeget som EF-habitatområde på baggrund af naturtyper:

Nr.	naturtype	Nr.	naturtype
2310	Indlandsklitter med lyng og visse	4010	Våde dværgbusksamfund med klokkel yng
2320	Indlandsklitter med lyng og revling	4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
2330	Indlandsklitter med åbne græsarealer	5130	Enekrat på heder, overdrev eller skrænter

⁴ Ramsarområder ligger alle inden for de udpegede fuglebeskyttelsesområder

⁵ Kategori 1-, 2- og 3-natur.

	med sandskæg og hvene		
3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger	7140	Hængesæk
3160	Brunvandede søer og vandhuller	7150	Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
3260	Vandløb med vandplanter	7230	Rigkær
		9190	Stilkegeskove og -krat på mager sur

Derudover er følgende dyrearter en del af udpegningsgrundlaget:

Nr.	Art	Nr.	Art
1096	Bækklampret	1166	Stor vandsalamander
1106	Laks	1355	Odder

De heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø, som er udpeget til habitatområde er enten A-målsatte eller B-målsatte i Herning Kommuneplan 2013-2024. For A-målsatte naturområder er målet, at de bevares med deres sjældne plante- og dyreliv intakt, og der gøres en særlig indsats for at videreudvikle naturværdierne. For B-målsatte naturområder er målet, at der arbejdes aktivt for en gunstig bevaringsstatus for områdernes plante- og dyreliv. Baggrundsbelastningen for området er i forvejen på 12-13 kg N/ha/år..

Ammoniakdispositionen til Natura 2000 området er på 0,0 kg N/ha år i både merdeposition og totaldeposition.

Ca. 11,2 km mod øst ligger Natura 2000 området Ovstrup Hede med Røjen Bæk, her er der ligeledes beregnet 0,0 kg N/ha år i både merdeposition og totaldeposition til området.

Da beregningen af ammoniakdepositionen viser 0,0 kg N/ha år i både merdeposition og totaldeposition, er kravet overholdt.

Kumulationsmodellen (kategori 1 natur)

Hvis opgørelsen af antal husdyrbrug i nærheden⁶ af kategori 1-natur viser, at:

- Der ikke er andre husdyrbrug, ud over det ansøgte, i nærheden, skal der stilles krav om maksimal totaldeposition på 0,7 kg/ha/år.
- Der er 1 husdyrbrug, ud over det ansøgte, skal der stilles krav om maksimal totaldeposition på 0,4 kg/ha/år.
- Der er mere end 1 husdyrbrug, ud over det ansøgte, skal der stilles krav om maksimal totaldeposition på 0,2 kg/ha/år.

Opgørelsen af, hvor mange husdyrbrug, der, ud over det ansøgte, ligger i nærheden af kategori 1-natur foretages således:

- Antal husdyrbrug over 15 DE⁷ inden for 200 meter +
- Antal husdyrbrug over 45 DE inden for 200-300 meter +
- Antal husdyrbrug over 75 DE inden for 300-500 meter +
- Antal husdyrbrug over 150 DE inden for 500-1000 meter +
- Antal husdyrbrug over 500 DE, som påvirker med over 0,3 kg N/ha ud over de 1.000 meter.

Grundet den lange afstand til kategori 1-natur er der ikke regnet på kumulation.

Herning Kommune vurderer, grundet den store afstand fra husdyrbruget til Natura 2000 Området, at udvidelsen af svineproduktionen ikke vil have nogen væsentlig påvirkning på Natura 2000-området.

⁶ Kumulationsmodellens afstande for husdyrbrug i nærheden måles ud fra det til naturområdets nærmeste punkt på det staldanlæg, der ligger tættest på naturområdet.

⁷ Ved pelsdyr-farme skal antal DE ganges med en faktor 5. Ved slagtekyllinge-produktioner skal antal DE ganges med en faktor 3.

Kategori 2- og 3-natur

Beskyttelsesniveauet for ammoniak for kategori-2 og -3 natur

Beskyttelsesniveau for kategori 2 natur er maksimal totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.

Beskyttelsesniveauet for kategori 3-natur omfatter ikke et generelt krav til den maksimale ammoniakdeposition. Beskyttelsesniveauet fastlægger, at kommunen, på baggrund af en konkret vurdering, kan stille krav om en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år, hvis kategori 3-natur har en særlig regional eller lokal naturinteresse.

Som udgangspunkt skal det ikke undersøges på naturarealer, der

- Ligger længere væk end 1.000 m⁸
- Tilføres mindre end 1 kg som følge af den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring.

Kategori 2- natur:

Nærmeste kategori 2 natur (§ 7 hede) er beliggende omkring 3,3 km sydvest for staldanlægget. Totaldepositionen på heden er beregnet til 0,0 kg N/ha/år.

Kategori 3- natur:

Nærmeste kategori-3 natur er et moseområde beliggende cirka 300 meter nordvest for anlægget. Mosen er C-målsat.

En merdeposition på 0,0 kg N/ha/år ligger inden for det fastsatte beskyttelseskriterie på 1 kg N/ha/år, og vurderes ikke at medføre mere N-belastning, end mosen kan tåle. Da de øvrige kategori 3 naturområder ligger længere væk og dermed påvirkes med en mindre merbelastning vurderes beskyttelseskriteriet på disse områder også overholdt.

Ammoniakfølsom skov:

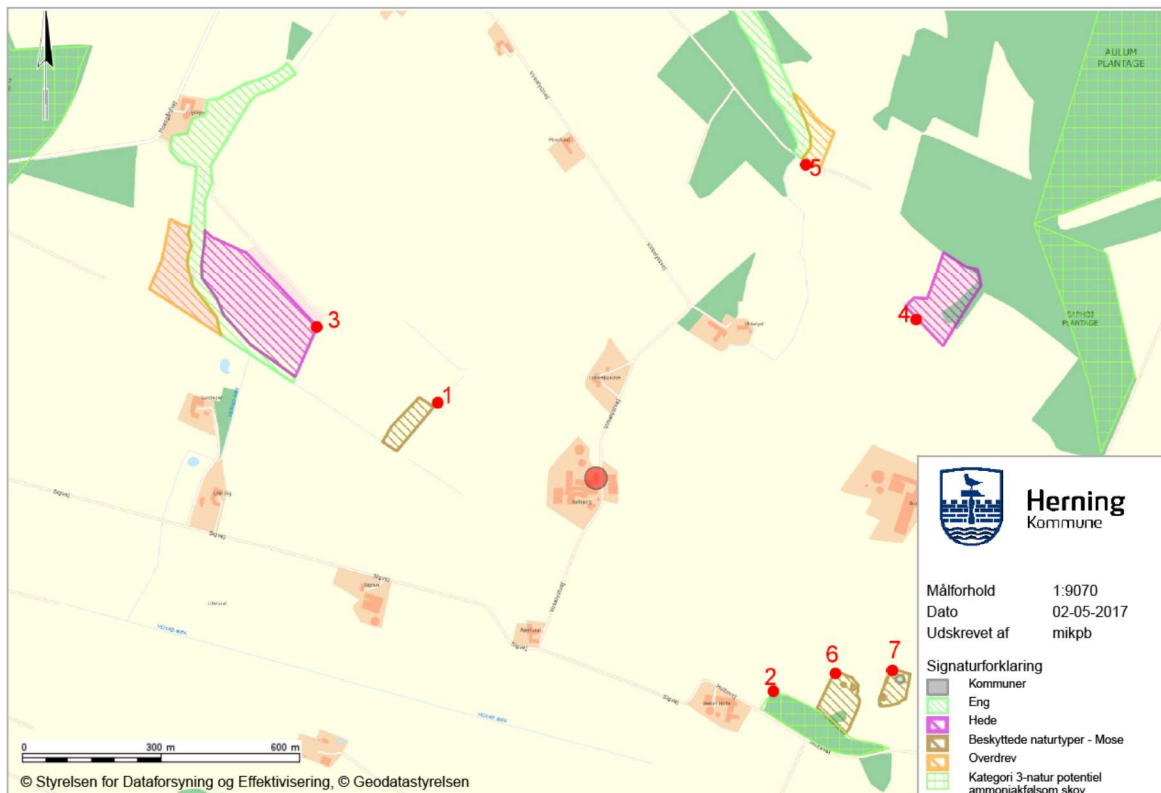
Nærmeste ammoniakfølsomme skov er et mindre skovbevokset område af mosen beliggende ca. 600 meter sydøst for anlægget. En merdeposition på 0,0 kg N/ha/år ligger inden for det fastsatte beskyttelseskriterie på 1 kg N/ha/år, og vurderes ikke at medføre mere N-belastning, end der kan tåles.

Depositionsberegningen til naturområderne indenfor 1.000 meter af staldanlægget fremgår af tabellen og i ansøgningsskema 96211, version 2.

Punkt	Naturtype	Afstand til stald / lager	Merbelastning (kg/ha.)	Totaldeposition
1	Mose	290 meter	0,0 kg/ha.	1,0 kg/ha.
2	Ammoniakfølsom skov	800 meter	0,0 kg/ha.	0,2 kg/ha.
3	Hede	600 meter	0,0 kg/ha.	0,2 kg/ha.
4	Hede	775 meter	0,0 kg/ha.	0,3 kg/ha.
5	Overdrev	760 meter	0,0 kg/ha.	0,2 kg/ha.
6	Mose	650 meter	0,0 kg/ha.	0,2 kg/ha.
7	Mose	730 meter	0,0 kg/ha.	0,1 kg/ha.

Herning Kommune vurderer, at udvidelsen ikke vil medføre en forøgelse af N-depositionen i de omkringliggende naturområder, der ligger ud over det, som naturområderne kan tåle.

⁸ 1 kg-grænsen fører i de fleste tilfælde til, at det kun er naturarealer inden for 1.000 m fra staldanlægget, der er relevant ved vurderingen.

Samlet vurdering: ammoniakbelastning af naturområder

Herning Kommune vurderer, at oplysninger om ruhed, kildehøjder og kumulation, er korrekte.

Herning Kommune vurderer, at kravene om maksimalt tilladt totaldeposition på kategori 1- og kategori 2-natur er overholdt.

Herning Kommune vurderer, at der ikke er grundlag for at skærpe kravene til ammoniak meremissionen, under hensyn til andre omkringliggende ammoniakfølsomme naturområder såsom ammoniakfølsomme skove, kategori 3-natur og §3 natur.

Påvirkning af bilag IV-arter, rødlistearter, ansvarsarter mv.

Ammoniakbelastning af yngle- eller rasteområder for bilag IV-dyrearter og bilag IV-plantearter

Af EF-habitatdirektivets⁹ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden eller udenfor et af de udpegede Natura 2000-områder. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder. For plantearterne er der blandt andet forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Bilag IV-arter og ansvarsarter observeret i Herning Kommune på nuværende tidspunkt gennemgås i det følgende. Flere af disse arter er ligeledes omfattet af artsfredninger eller er optaget på rødlisten.

Odder og padder forekommer mange steder i Herning Kommune og har en gunstig bevaringsstatus i landsdelen. Odderen yngler, raster og fouragerer langs vandløb med gode fiskemuligheder og har huler i brinken. Padderne yngler i vandhuller med rent vand. Udyrkede bræmmer omkring vandhullerne kan være med til at sikre, at vandet forbliver rent.

⁹ EF-habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (med senere ændringer)).

Grøn mosaikguldsmed er i Herning Kommune observeret syd for Harreskov mellem Kibæk og Arnborg, samt i Knudmosen ved Herning City. I sin cyklus er arten afhængig af planten Krebseklo (*Stratiotes aloides*), hvor den lægger sine æg, og larverne lever. Voksne individer kan strejfe langt omkring, og kan ses langt fra vandløb. Næringsstoffbelastning kan medføre tilgroning af vandhuller og søer, hvorved krebsklo vil forsvinde og dermed livsgrundlaget for grøn mosaikguldsmed.

Grøn kølleguldsmed findes kun i de store jyske å-systemer så som Storå, Skjern Å, Karup Å og Gudenå. Arten er Herning Kommunes nationale ansvarsart. Den yngler i rene, iltrige og kølige vandløb. Den voksne guldsmed foretrækker lysåbne arealer, men kan også findes i skovlysninger. Der er en teoretisk mulighed for, at der ved uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning kan ske en tilførsel af forurenende stoffer til Grøn Kølleguldsmeds levesteder. Det vurderes, at kun tilførsel af større mængder husdyrgødning (som følge af uheld med gyllebeholdere/gylletransport) vil kunne have en negativ effekt på grøn kølleguldsmed.

Der er registreret guldblomme på et § 3 beskyttet overdrev cirka 900 meter NV for anlægget, og der er registreret spidssnudet frø i en § 3 beskyttet mose cirka 700 meter SØ for anlægget.

Naturarealerne og dermed arterne vurderes ikke at blive påvirket af udvidelsen på Virkelystvej 3, idet merdepositionen på både overdrevet og mosen vil være 0 kg N.

Det er derved sikret, at projektet ikke væsentligt vil

- 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a)
- 2) ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b) i alle livsstadier.

Påvirkning af kulturmiljø

Kulturhistoriske spor

Landskabet i Herning Kommune er præget af menneskets virke igennem årtusinder. Overalt finder vi historiske spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne. Mange af de historiske spor er kulturhistoriske værdier, der har så stor værdi for formidlingen af og betydningen for vores kulturforståelse, at de er værd at bevare og derfor fortjener en særlig beskyttelse.

De kulturhistoriske værdier kan både omfatte enkeltstående elementer og hele kulturmiljøer, som f.eks. kirker, kirkegårde og deres omgivelser, fortidsminder som gravhøje og arkæologiske fund, fredede og bevaringsværdige bygninger og anlæg, sten- og jorddiger, alléer og levende hegn samt kulturmiljøer, der afspejler en bestemt tidsepoke eller en landsbytype. Kommuneplanens udpegning fremhæver de særligt værdifulde kulturhistoriske træk i kommunen. Der er i Herning Kommune udpeget "særlig værdifulde kulturmiljøer", "kulturmiljøer" mm.

I nedenstående afsnit vil anlæggets beliggenhed blive gennemgået i forhold til de udpegninger af kulturmiljø, fredninger mm., der er registreret i området.

Staldanlægget

Staldanlægget er ikke beliggende indenfor eller i nærheden af:

- Fredede fortidsminder
- Sø og å beskyttelseslinjer
- Skovbyggelinjer (300 meter)
- Kirkebyggelinjer / kirkezoner indenfor 300 meter fra anlægsdelen
- Beskyttede diger
- Fredede områder / Fredninger
- Kulturmiljø / særlig værdifulde kulturmiljøer
- Større uforstyrrede landskaber
- Landskabsområder

- Landskabelige interesseområder
- Fortidsminder eller
- Skovrejsning

Andre udpegninger

Ejendommen er beliggende i et område, der er udpeget som et nationalt geologisk interesse område. Det er fordi ejendommen ligger i et af de største geologiske interesseområder i Herning Kommune, nemlig ved Skovbjerg Bakkeø. Skovbjerg Bakkeø er et højtliggende morænelandskab fra næstsidste istid, hvor området lå i den isfrie del af Jylland. Bakkeøen, der består af sandet moræne, har modsat det østjyske landskab ikke været dækket af isen i 130.000 år. Det er muligt at se resterne af randmorænerne fra den forrige istid, Saale, ved Præstbjerg, Tihøje og Trehøje. Skovbjerg Bakkeø er i dag et af de mest uforstyrrede og ekstensivt udnyttede landskaber. Udvidelsen af bedriften og byggeriet har ingen betydning for det geologiske interesse område.

Herning Kommune vurderer, at selvom bedriften er beliggende i et område med geologiske interesser har udvidelsen og den ny klimastald ingen væsentlig betydning for kulturmiljøet.

Gennemgang af BAT for Virkelystvej 3

Krav om anvendelse af BAT

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik (BAT) til at nedbringe eventuelle miljøpåvirkninger og gener fra stalde, husdyrgødningsopbevaringsanlæg m.m. Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

For de virksomhedstyper, der er omfattet af den europæiske godkendelsesordning om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet), udsender EU-kommissionen såkaldte BREF-dokumenter ("BAT reference documents"), som fastlægger, hvad der må betragtes som den bedste tilgængelige teknik inden for de industrielle brancher, som IPPC-direktivet omfatter.

Oplysningskravet vedrørende BAT i forbindelse med ansøgninger om miljøgodkendelse af husdyrbrug er forskelligt afhængigt af brugsstørrelse. For husdyrbrug, der – som i den aktuelle sag – er omfattet af § 11 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, skal redegørelsen som minimum indeholde punkterne management og anvendelse af BAT inden for områderne foder, staldindretning, vand- og energiforbrug, opbevaring og behandling af husdyrgødning og udbringning. Redegørelsen skal for svine- og fjerkræbrug omhandle de teknologier, der er beskrevet i EU kommissionens BREF-dokument om intensivt hold af svin og fjerkræ.

I Teknologi- og byggeblade er dokumenteret teknik beskrevet, og der er redegjort for, hvor store reduktioner der kan forventes opnået ved brug af den pågældende teknik, samt hvor store merudgifterne eventuelt vil være. Miljøstyrelsen har endvidere oprindeligt valgt ikke at fokusere på markteknik, fordring m.v. i Teknologi-blade, idet forbedrede metoder i dansk landbrug og generel lovgivning på området vurderes at medføre, at den bedste tilgængelige teknik generelt bliver anvendt.

I det følgende vil BAT for Virkelystvej 3 blive vurderet i forhold til Herning Kommunes niveau for BAT.

Vurdering af BAT i forhold til § 11 miljøgodkendelser skal ske i forhold til følgende områder:

1. Management
2. Fodringsstrategier
3. Staldsystemer
4. Forbrug af vand og energi
5. Opbevaring af husdyrgødning

Ved Herning Kommunes vurdering i relation til BAT indgår Miljøstyrelsens Teknologi-blade oversigt, Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning version 2, bilag 3 (teknologilisten) samt kravene i EU-kommissionens referencedokument om BAT for intensiv hold af svin og fjerkræ (BREF-dokument). Nedenfor vil de enkelte emner blive gennemgået.

BAT – Management

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor management:

Herning Kommune vurderer, at anvendelse af BAT indenfor management som minimum skal leve op til følgende punkter:

Beredskabsplan

- Der skal udarbejdes en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og skal tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

Ansøger har udarbejdet en opdateret beredskabsplan for ejendommen. Udover at være BAT, så er det Herning Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan vil være til stor hjælp for landmanden, såfremt der skulle ske et uheld. Samtidig giver beredskabsplanen landmanden en mulighed for at gennemgå sin ejendom og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift, således at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres.

Øvrige forhold er uændrede i forhold til miljøgodkendelsen af 2. april 2013, eller er allerede omtalt i indeværende tillæg.

BAT – Foder

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor foder:

- **Fasefodring**
  - At dyrene fodres med næringsstofftilpassede blandinger, der er afstemt efter vækstperiode.
  - Foderplaner er udarbejdet i samarbejde med konsulent/foderfirma, og med anvendelse af nyeste viden indenfor foderoptimering.
- **Reduceret råprotein (slagtesvin)**
- **Fytase**
- **Benzoesyre**

Foder

Der anvendes hjemmeblandet foder indeholdende fytase og et fosfor- og råproteinindhold indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF). Ydermere er fasefodring og tilsætning af fytase også bedste tilgængelige foderteknik.

BAT på fosfor i forhold til de vejledende emissionsgrænseværdier

BAT på fosfor beregnes som udgangspunkt ud fra de vejledende emissionsgrænseværdier udarbejdet af Miljøstyrelsen (maj 2011), men der er dog jævnt før Miljøstyrelsen (2015)¹⁰ justeret på BAT-grænserne for fosfor sidenhen.

Miljøstyrelsen skriver:

" DE-omregningsfaktorerne for svin blev ændret pr. 1. august 2014, således at antal svin pr. DE er øget, både for søer, smågrise og slagtesvin. De ændrede omregningsfaktorer for DE har betydning for beregningen af BAT-emissionsgrænseværdierne for fosfor, fordi de er fastlagt som et antal kg P pr. DE. Da der ikke er tale om en ændret vurdering af effekten eller tilgængeligheden af de miljøteknologier, som BAT-emissionsgrænseværdierne er fastlagt ud fra, har Miljøstyrelsen justeret emissionsgrænseværdierne til de ændrede DE-omregningsfaktorer."

Herning Kommune har beregnet Bat-niveauet for fosforemissionen ud fra de justerede emissionsgrænseværdier.

Ansøgers tiltag:

- Foderproduktion og indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.
- Der udarbejdes foderplaner i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.
- Foderanlægget justeres jævnligt, således at udfodret mængde, svarer til dyregruppen og unødigt foderspild minimeres.
- Der anvendes fasefodring af søerne, så søer i forskellige stadier (cyklus) kan tildeles forskellige, foderblandinger. I denne produktion kan der udfodres 2 forskellige blandinger, en drægtighedsblanding eller en diegivningsblanding. Dette sikrer, at søerne tildeles foder, hvor næringsstofferne er tilpasset netop deres størrelse og behov.
- Der anvendes ikke benzoesyre
- Der anvendes hjemmeblandet foder indeholdende fytase

Beregning af BAT-niveau:

Antal dyr/dyregruppe	Dyreenheder	Emissionsgrænseværdi Kg P/DE ab lager	Total Kg P for dyregruppen
26 årssøer (m. dybstrøelse)	4,12	(26 x 3,935 kg P/so)	102,31
444 årssøer	70,28	(444 x 3,796 kg P/so)	1.685,42
470 årssøer	31,88	(470 x 1,62 kg P/so)	761,4
18.600 smågrise	74,45	29,2	2.173,94
250 slagtesvin	5,95	22,3	132,69

¹⁰ SE WIKI-vejledningen på miljøstyrelsens hjemmeside under bat-grænse for fosfor for svin

Total BAT emissionsniveau for projektet	4.855,76
Projektets aktuelle fosforemission	4.595,20
BAT-niveauet er overholdt med	260,56

Ifølge Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier (Maj 2011) for konventionelle svinebrug skal det samlede P ab lager fra søer, smågrise og slagtesvin for det ansøgte projekt være på maksimum 4.856 kg P. Af ansøgningen fremgår det at der er en samlet fosforemission på i alt 4.595 kg P i ansøgt drift. BAT-niveauet for fosfor er dermed overholdt.

Herning Kommune vurderer samlet, at ansøger lever op til BAT indenfor fodring af besætningen.

BAT – Staldindretning

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor staldindretning:

BAT Staldsystem

- Ammoniakemissionen skal leve op til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier

Resultat af beregning af den vejledende grænseværdi for ammoniaktab ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Samlet faktisk ammoniaktab fra stald og lager i ansøgt drift (hele anlægget):	2045,12 kgN/år
Samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT:	2062,70 kgN/år
Er samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT overholdt?:	Ja
Difference mellem samlet faktisk ammoniaktab og samlet vejledende ammoniaktab ved anvendelse BAT:	-17,57 kgN/år

Den samlede NH₃ emission fra anlægget er ifølge ansøgningen opgjort til 2.045,13 kg. N / år og overholder derved BAT niveauet på 2.062,70 kg. N / år.

Herning kommune vurderer, at ejendommen, med de beskrevne tiltag, lever op til de muligheder, der foreligger for det eksisterende byggeri og den nye klimastald.

BAT – Forbrug af vand og energi

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor vand:

- At der anvendes koldt vand til vask.
- At der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlæggene for at undgå spild.

Ansøger er tilsluttet vandværk både ved privat husholdning og husdyrproduktionen, hvilket betyder at vandforbruget registreres. Ansøger har i det daglige fokus på at minimere vandforbruget i forbindelse med den daglige drift, herunder bl.a. vask og rengøring, forbrug til dyr osv.

Tabel 6, det forventede vandforbrug før og efter udvidelse af produktion på ejendommen:

Årligt vandforbrug	Nudrift m ³	Ansøgt m ³
Drift	3.800 m ³	6.500 m ³

Vandbesparende foranstaltninger

- Vandrør, drikkekar mv. kontrolleres daglig for utætheder og korrekt funktion
- Utætheder og fejlfunktioner repareres hurtigt

Det forøgede vandforbrug i staldanlægget afspejler det forøgede behov for drikkevand hos de ekstra dyr samt forbrug af vand til rengøring af flere staldsektioner mm.

Herning Kommune vurderer, at de beskrevne tiltag til vandbesparelse indenfor vask og drikkevandsspild samt daglige tilsyn af vand-installationer er fyldestgørende. Se endvidere afsnit om BAT i forhold til management og BAT i forhold til vand- og energiforbrug.

Herning Kommune vurderer, at ejendommen lever op til ovennævnte hvilket er BAT. Der er derfor ikke fastsat yderligere vilkår omkring energireducerende tiltag på ejendommen.

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor Energi:

- Sikre at ventilationen kun starter op efter behov, eks. ved anvendelse af undertryksventilation, frekvensstyrede ventilatorer.
- At der anvendes lavenergilysstofrør / sparepærer i staldbygningerne og andre steder.
- At lyset i staldene i dagtimerne kun er tændt efter behov.
- Udendørsbelysningen er begrænset af bevægelsessensor.
- Hvis muligt, at opvarmning af staldanlægget samt medarbejderfaciliteter m.m. sker via overskudsvarmen/varmegenindvindning mm.
- At udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige.
- At gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet.

Ved jævnlig aflæsning af energimålere kan ansøger hurtigt danne sig et overblik over energiforbruget og samtidig sikre sig mod uforudsete udgifter. Alene ved at forholde sig kritisk til forbruget kan der erfaringsmæssigt opnå besparelser op mod 5-10 % af årsforbruget. Udover ovennævnte anbefaler Herning Kommune, at der arbejdes med at indføre miljø- og ressourcestyling på husdyrbruget. Landbrugets konsulenttjeneste vil i den forbindelse kunne være behjælpelig med råd og vejledning.

Det forventede energiforbrug efter udvidelse af produktion på ejendommen:

Tabel 7, oversigt over energiforbrug på ejendommen

Årligt forbrug	Nudrift	Ansøgt
Diesel olie	26.000 liter	30.000 liter
Elforbrug	92.000 kWh	156.000 kWh

Belysning

Der er kun lys i driftsbygningerne når der arbejdes og dette i øvrigt er nødvendigt af produktionsmæssige årsager. Udendørs belysning har en bevægelsessensor, hvorved unødvendigt energi forbrug undgås. Der opsættes lavenergi lysstofrør i ny stald. I forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør i øvrige stalde, udskiftes til lavenergi lysstofrør. Minimum hver gang der vaskes, rengøres samtlige armaturer, for at sikre en god lysstyrke i stalde med færre armaturer.

Energibesparende foranstaltninger

- Der opsættes lavenergi lysstofrør i ny stald. I forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør i øvrige stalde, udskiftes til lavenergi lysstofrør.
- Der anvendes to- klimastalde, hvorved grisenes egenproduktion af varme anvendes til at hæve temperaturen under overdækningen. Herved spares energi på opvarmning af det faste gulv.
- Der er installeret frekvensstyret ventilationsanlæg.
- Der etableres undertryksventilation i den nye smågrisestald, hvilket reducerer energiforbruget i forhold til et ligetryksventilationsanlæg.
- Ventilationsanlægget til ses dagligt for driftsforstyrrelser.

- I de mekanisk ventilerede stalde gennemføres hyppige eftersyn, justeringer og rengøring af ventilationssystemet. Hvorved unødigt energiforbrug til ventilation undgås.
- Der er udarbejdet en energirapport af en energikonsulent.
- Elforbruget registreres månedligt. Dette giver fokus på forbruget, og muligheder for at reducere dette.
- Tørfodringsanlægget er udstyret med føler, der sikrer at fodringsanlægget ikke køre i tomdrift, når foderautomaterne er fyldt op.
- Den ene gyllebeholder er overdækket og der er dermed ikke tilførsel af regnvand til gyllebeholderen. Dette reducerer antallet af transporter, og derved energiforbruget i forbindelse med udkørsel af gyllen.

Herning Kommune har med tanke på øget fokus på minimering af energiforbrug, stillet vilkår om at der skal udarbejdes en energirapport af en energikonsulent/energifirma, som skal indsendes 3 måneder efter meddelelsesdato.

Herning Kommune vurderer, at energiforbruget på ejendommen stiger primært på grund af ventilation, belysning, gyllepumpning, frøtørring, foderfremstilling og udfodring mm. For at holde energiforbruget nede har ansøger blandt andet valgt styring af lys i stalden, meget lav natbelysning, brug af bevægelsessensor til udendørsbelysning, udnyttelse af grisenes egenproduktion af varme i toklimastaldene, frekvensstyret ventilationsanlæg. Endvidere er der stillet vilkår om udarbejdelse af en energirapport af en energikonsulent. Det vurderes til at være BAT.

BAT – Opbevaring af husdyrgødning

Ifølge Herning Kommune er følgende tiltag BAT indenfor opbevaring af husdyrgødning:

- At gyllen opbevares i beholdere, der er monteret med fast låg, tag, teltstruktur eller har et flydelag, såsom snittet halm, ekspanderet ler (LECA) mm., ekspanderet polystyren (EPS) eller naturlig udtørringsskorpe.
- At sikre at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommen, således at den lagrede gylle kan udbringes i perioder, hvor der er optimale vækstbetingelser for den voksende afgrøde (minimum 9 måneder).
- At gyllen opbevares i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske, samt kemiske påvirkninger.
- At beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring.
- At lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvist hvert år.
- At gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning af beholderen ved f.eks. tilførsel på marken.
- At der føres logbog over flydelaget på gyllebeholderen.
- At gyllebeholdere er underlagt 10-års beholderkontrol og er under dagligt opsyn.
- At der foretages løbende eftersyn og vedligeholdelse af gyllebeholderne.
- At gyllen suges fra de eksisterende beholdere og op i gyllevognen ved hjælp af en sugekran, der er påmonteret på gyllevognen. Sugekranen minimerer risikoen for eventuelle uheld eller spild i forbindelse med påfyldningen af gyllevognen
- Betonbund med opsamlingsbeholder for fast møg.
- Biogasbehandlet gylle.

Ansøger oplyser at gyllebeholderne er bygget så de kan modstå mekanisk, termisk og kemisk påvirkning. Den store gyllebeholder på 1.200 m³ er forsynet med teltdug, hvilket er BAT. Der lægges ikke låg på gyllebeholderen på 800 m³. I stedet sørges der for et fast naturligt flydelag, hvilket er BAT iflg. BREF. Endvidere føres der logbog over gyllebeholderens flydelag, der tjekkes jævnligt og begge gyllebeholdere er tilmeldt 10-årige beholderkontrol. Hertil opbevares der 48 % af gyllen på anden ejendom, hvor gyllebeholderen også er tilmeldt 10-års beholderkontrol.

Opbevaringskapacitet

Opbevaringskapaciteten af gylle for ejendommen efter udvidelsen er på 9,4 måneder. Hermed er Husdyrbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet opfyldt.

Herning Kommune vurderer, at ansøger overholder BAT i forhold til opbevaring af gylle jævnfør de nævnte tiltag på ejendommen. Endvidere er opbevaringskapaciteten overholdt, hvilket også er BAT. Samlet overholder ansøger BAT ved opbevaring af husdyrgødning.

Fravalgte BAT-virkemidler

Ingen ændringer i forhold til miljøgodkendelsen fra 2013.

Samlet vurdering af BAT

Herning Kommune vurderer, at ansøger har overholdt BAT i forhold til management, ressourceforbrug, fodringsstrategier og opbevaring af husdyrgødning. Endvidere vurderer Herning Kommune, at de vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniak og fosfor er overholdt. For at opnå dette er der i denne godkendelse gjort en særlig indsats for BAT på staldindretning. Generelt vurderer Herning Kommune, at ansøger er opmærksom på at der løbende kan være gode muligheder for at optimere forureningsbegrænsende foranstaltninger, renere teknologi, minimere forbruget af energi, vand og andre råvarer samt muligheder for at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige. Ligesom det vurderes, at der kan være gode muligheder for, at arbejdsgange og processer kan blive mindre belastende for miljøet.

Oversigt over bilag

Bilag 1: Oversigt over ejendommen, nye bygninger, mv.

Bilag 2: Oversigt over ejendommens afløbsforhold

Bilag 3: Ejendommen i forhold til § 7 områder, Natura 2000-områder samt Kategori 1 natur

Bilag 4: Konsulenterklæring opbevaringskapacitet

Bilag 1: Oversigt over ejendommen, nye bygninger, plansiloer mv.

Figur 3. Oversigt over husdyrbrugets bygninger.

Bygning 1
Stuehus

Bygning 2
Garage

Bygning 3
Maskinhus på 790 m²

Bygning 4
Korn- og halmlade på 217 m²

Bygning 5
Foderlade på 90 m²

Bygning 6
Eksisterende gylte- og poltestald på 370 m²

Bygning 7
Eksisterende løbeafdeling på 292 m². Løbeafdelingen er indrettet med dybstrøelse.

Bygning 8

Eksisterende farestald på 529 m². Stalden er indrettet med 66 stipladser og farestierne er indrettet med delvis spaltegulv.

Bygning 9

Eksisterende forrum på 45 m²

Bygning 10

Eksisterende babystald/klimastald på 35 m². Stalden er indrettet med delvis spalter og stalden anvendes som babystald.

Bygning 11

Eksisterende farestald på 315 m². Farestalden er indrettet med 44 stipladser med delvis spaltegulv.

Bygning 12

Drægtighedsstald på ca. 725 m². I drægtighedsstalden er søerne løsgående og staldsystemet er indrettet med delvis spaltegulv.

Bygning 13

Eksisterende smågrisestald på ca. 460m². Stalden er indrettet med delvis spaltegulv.

Bygning 14

Tilbygning til eksisterende smågrisestald. Tilbygningen vil være ca. 800 m². Stalden vil blive etableret med delvis spaltegulv.

Bygning 15

Eksisterende møddingsplads

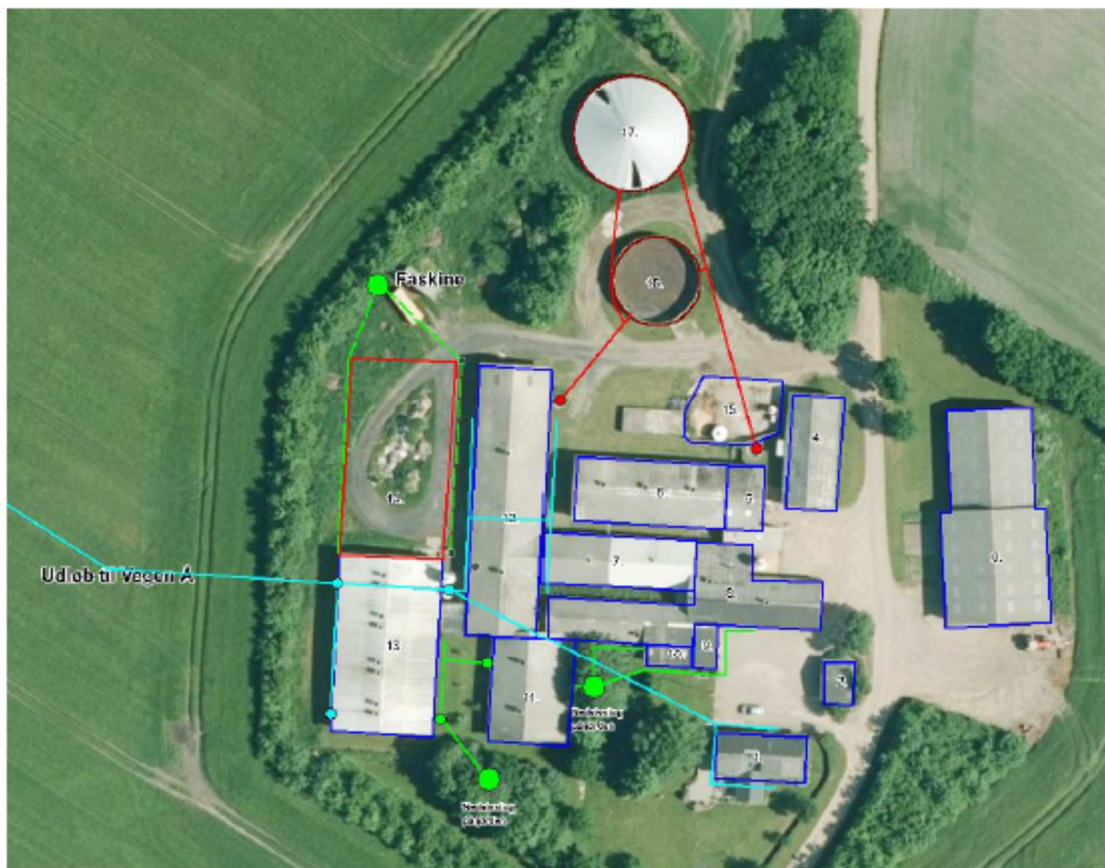
Bygning 16

Eksisterende gyllebeholder på 800 m³

Bygning 17

Eksisterende gyllebeholder på 1.200 m³

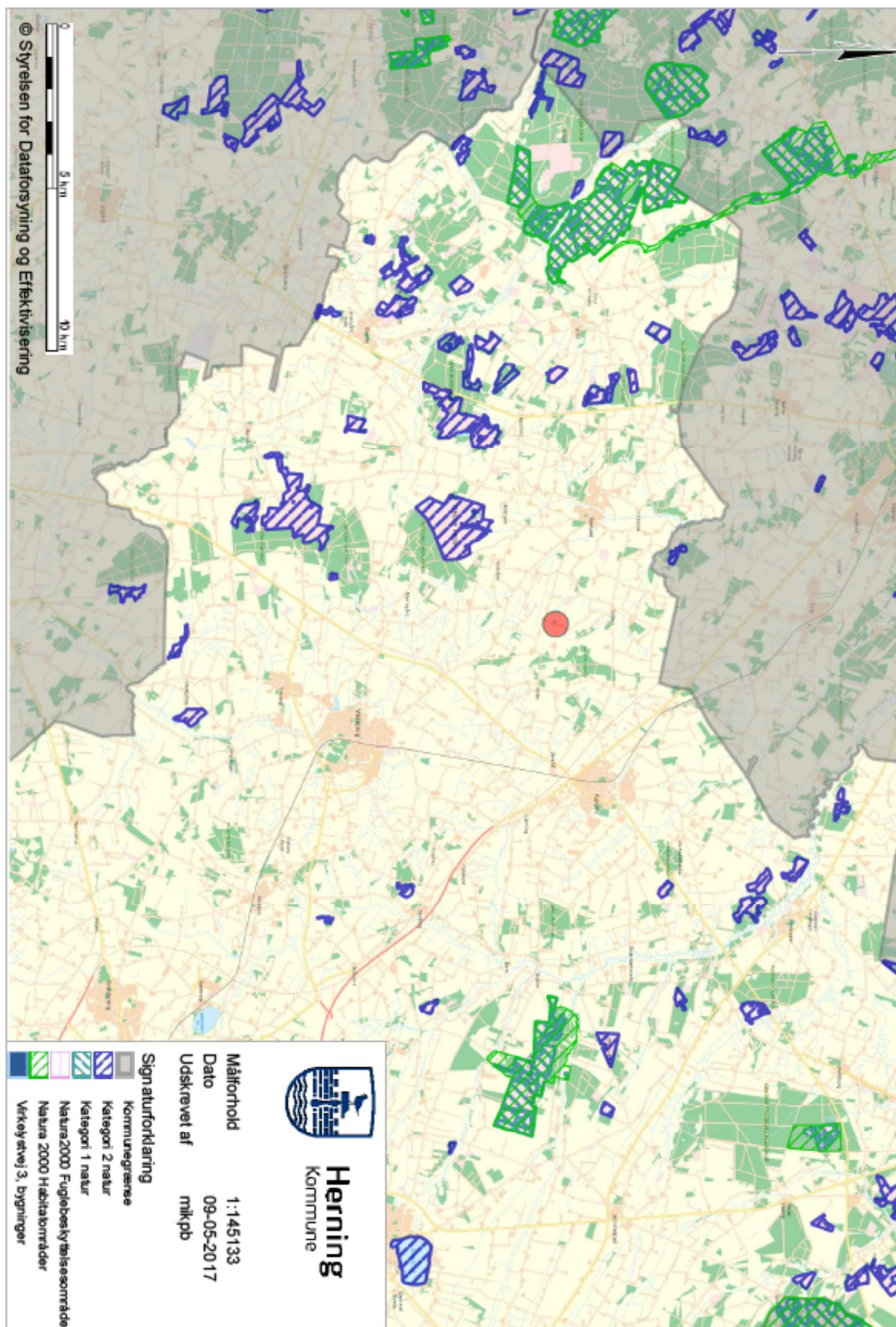
Bilag 2: Oversigt over ejendommens afløbsforhold

Figur 4. Oversigt over husdyrbrugets afløbsledninger.

Bilag 3: Ejendommen i forhold til § 7 områder, Natura 2000-områder samt Kategori 1 natur

Bilag 4: Konsulenterklæring opbevaringskapacitet

Opbevaringsanlæg	Før udvidelsen (m³)	Efter udvidelsen (m³)	Opførselsår/10 års beholderkontrol
Gylletank 1	1.200	1.200	1994/2007
Gylletank 2	800	800	1988/2007
Lejet gylletank (Røddingvej 11)	1.000	2.000	
Gyllekanaler	150	150	
I alt	3.150	4.150	

Husdyrgødning	Før udvidelsen (m³)	Miljøgodkendelse 2013 (m³)	Tillæg til MGK (m³)	Ændring (m³)
Gylle	5.054,5	4.977,5	5.158,5	104
Ekstra tilløb	120	120	120	0
Flydende husdyrgødning i alt	5.174,5	5.097,5	5.278,5	104
Fast husdyrgødning i alt	28,5	38,5	37,5	9

Tabel 2. Årlig produktion af husdyrgødning på Virkelystvej 3 før og efter udvidelsen.

Samlet opbevaringskapacitet: 9,4 måneder.